

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 23/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Polisyrkeshögskolan samt vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 12 juni 2013 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Polisyrkeshögskolan samt vissa lagar som har samband med den (RP 64/2013 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och kulturutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandena (GrUU 38/2013 rd, KuUU 14/2013 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Timo Kerttula, inrikesministeriet

- undervisningsråd Maija Innola, undervisnings- och kulturministeriet
- polisdirektör Seppo Kolehmainen, Polisstyrelsen
- rektor Kimmo Himberg, Polisyrkeshögskolan
- ordförande, polisaspirant Anssi Ahonen och vice ordförande, polisaspirant Margareetta Syväjärvi, polisyrkeshögskolans elevkår
- ordförande Yrjö Suhonen, Finlands Polisorganisationers Förbund rf.

Dessutom har skriftliga yttranden lämnats av

- justitieministeriet
- Utbildningsstyrelsen
- Tullen
- Gränsbevakningsväsendet
- Rådet för Yrkeshögskolornas Rektorer ARENE.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en ny lag om Polisyrkeshögskolan. Polisyrkeshögskolan ingår i inrikesministeriets förvaltningsområde. Lagen ersätter lagen om polisutbildning.

Avsikten är att förnya bestämmelserna om Polisyrkeshögskolan och de examina som avläggs där så, att grundexamen inom polisbranschen är en yrkeshögskoleexamen och påbyggnadsexamen är en högre yrkeshögskoleexamen.

Reformen inverkar inte på rätten för de personer som är utnämnda till polistjänst att förbli i sin tjänst, men den ger dem som tidigare avlagt tjänsteexamen inom polisbranschen möjlighet att utveckla sitt kunnande genom att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen med inriktning på polisbranschen. Den yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen som avläggs vid Polisyrkeshögskolan kommer till sitt innehåll och sin omfattning att

vara jämförbar med de examina som avläggs vid de yrkeshögskolor som hör till undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde.

Avsikten med den föreslagna lagen är även att förnya de bestämmelser som gäller Polisyrkeshögskolans interna administration och de studerandes ställning. De föreslagna bestämmelserna ökar de studerandes och personalens deltagande i utvecklingen av Polisyrkeshögskolans verksamhet. De rättigheter och skyldigheter samt studiesociala förmåner som de studerande har under tiden för sina studier harmoniseras med rättigheterna, skyldigheterna och förmånerna för examensstuderandena vid de yrkeshögskolor

som hör till undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde.

Dessutom föreslås att de bestämmelser i polisförvaltningslagen som gäller Polisyrkeshögskolan eller dess studerande upphävs samt att bestämmelserna i lagen om studiestöd och i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete ändras till den del som det i dessa bestäms om polisens tjänsteexamina enligt gällande lag.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014. De första nya studerande för yrkeshögskoleexamen inom polisbranschen kan inleda sina studier i augusti 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Reformbehovet

Den 1 januari 2014 träder en ny polislagen (872/2011) i kraft och den föreskriver precis som den gällande, långvariga polislagen (493/1995) om polisens uppgifter. Bland de viktigaste uppgifter märks att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet och att förebygga och utreda brott och föra brott till åtal. För att upprätthålla ordning ska polisen samarbeta med dels andra myndigheter, dels samhällen och invånare och bedriva internationellt samarbete inom ramen för sina uppgifter. Polisen ska också ha hand om tillståndsförvaltning och andra särskilt föreskrivna uppgifter samt på behörigt sätt lämna den hjälp någon behöver.

Vidare spelar polisen en viktig roll för att upprätthålla säkerheten. Kompetenskraven har ständigt ökat. Redan nu är de höga och de förefaller att öka ännu mer. Tillsammans med strafflagen (39/1889) innehåller inte minst den reviderade standardlagstiftningen om polisen som träder i kraft den 1 januari 2014 en samling krävande kompetensbestämmelser. I lagkomplexet ingår polislagen, förundersökningslagen (805/2011) och tvångsmedelslagen (806/2011).

Den omfattande regleringen av offentlighet och sekretess för handlingar och behandling av personuppgifter är exempel på det som polisen redan länge har sysslat med dagligen vid sidan av reglerna om tillståndsförvaltning. Dessutom ställs nya krav på polisen via unionslagstiftningen. Vidare bör det noteras att särslagstiftningen i hög grad ålägger polisen att övervaka att ett stort antal regler av de mest olika slag följs.

I polisarbetet behövs det praktiska kunskaper och färdigheter, men också kunskaper inom en rad vetenskapsområden och stort teoretiskt kunnande, som polismännen måste kunna tillämpa rätt i snabbt föränderliga situationer. Utskottet understryker att polisarbetet å ena sidan är ett krävande expertuppdrag och å andra sidan samtidigt ett serviceyrke, där respekten för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna intar en framträdande roll. Vidare ska varje polisman kunna upprätta språkligt och innehållsligt högkvalitativa dokument som kommer till användning vid rättslig prövning.

Både lagstiftningen och samhället har blivit mer komplexa samtidigt som polisen fått fler nya och tekniskt mer avancerade verktyg till sitt förfogande. Allt detta ställer så stora krav på yrkeskunskaper i det sedvanliga polisarbetet att kunskaper på yrkeshögskolenivå är ett berättigat ut-

bildningsvillkor. Samtidigt har kraven på ledarskap inom polisen ökat. Det är nödvändigt att se över polisutbildningen i sin helhet och införa högskoleutbildning inom polisområdet, anser utskottet.

Polisyreshögskolan

Den primära uppgiften för Polisyreshögskolan är att ge dem vill arbeta inom polisen grundutbildning och dem som är anställda som chefer inom polisväsendet ledarutbildning. Därutöver ska högskolan i förekommande fall ordna undervisning för anställda vid andra myndigheter för inre säkerhet. Högskolans forskningsuppdrag anknyter till planering och utveckling av polisverksamhet och inre säkerhet. Vidare ska skolan bedriva tillämpad forskning med anknytning till utbildningen på skolan. Det är motiverat att, som regeringen föreslår, ge Polisyreshögskolan ett brett uppdrag inom området inre säkerhet, anser utskottet. Ett positivt drag är att den polisiära verksamheten betraktas som ett led i den inre säkerheten i ett bredare perspektiv.

I dag ingår bestämmelser om Polisyreshögskolans uppgifter, examina inom polisområdet, antagning grundutbildning för polis och de studerandes ställning i lagen om polisutbildning (68/2005; FvUB 24/2004 rd), statsrådets förordning om polisutbildning (283/2005) och inrikesministeriets förordning om studiesociala förmåner för studerande vid Polisyreshögskolan (1250/2007).

Med hänsyn till högskolans särskilda uppdrag är det motiverat att skolan fortfarande hör under inrikesministeriets förvaltningsområde. Tanken är också att den fortfarande ska vara underställd Polisstyrelsen. Med dessa premisser faller det sig naturligt att det är Polisstyrelsen som också beslutar om budgetanslagen till Polisyreshögskolan, antalet nybörjarplaster för examensstudier och målen för utbildningen, forskningen och utvecklingsverksamheten. Det är lämpligt att merparten av verksamheten bekostas med budgetanslagen till polisens omkostnader, menar utskottet. Därutöver kan högskolan också i fortsättningen tillhandahålla avgiftsbelagda offentligrättsliga tjänster (exempelvis kur-

ser för utbildningspersonal inom privat säkerhetssektor) och företagsekonomisk tjänsteverksamhet (bland annat kurser i förebyggande polisverksamhet och utbildningsexport).

Enligt propositionen ska För den interna förvaltningen ska Polisyreshögskolan ha en rektor som utnämns av inrikesministeriet och styrelse som utnämns av Polisstyrelsen. Rektorn ska vara ordförande i styrelsen. Polisstyrelsen ska fastställa de interna reglerna, det vill säga reglemente, ordningsstadga och examensstadga, och undervisningsplanen för examensstudier. Vidare ska Polisstyrelsen bland annat avgöra antagningen av studerande och begäran om omprövning i disciplinära ärenden. Beträffande styrelsens sammansättning understryker utskottet vikten av att i tillräckligt stor omfattning beakta expertis när högskolan fattar interna beslut om undervisning, forskning och utveckling. Tanken är att personal, studerande och myndigheter och organisationer inom området inre säkerhet ska vara representerade i styrelsen.

I detaljmotiven nedan föreslår utskottet vissa ändringar i vissa bestämmelser om själva studierna.

Examensreformen

Utskottet anser det nödvändigt att reformera grundexamen för polis eftersom det ställs allt större krav på polisen både nationellt och internationellt. Den nya högskoleexamen bör ge de studerande dels de praktiska färdigheter och teoretiska kunskaper som behövs i polisarbetet, dels kompetens att interagera och lösa problem på många plan. Beträffande de praktiska färdigheterna understryker utskottet särskilt att insatser ute på fältet spelar en viktig roll i utbildningen och att erfarenheter av den typen av uppgifter är av stor vikt i arbetet som polis.

Polisyreshögskolan har bedrivit vetenskaplig forskning inom ramen för utbildningen av polisbefäl ända sedan 1998. Undervisningen inom examen för polisbefäl kombinerar vetenskaplig forskning och praktisk erfarenhet. Det är viktigt att utvecklingsinsatserna resulterar i att polisbefälet har ett utforskande och utvecklande angreppssätt i sitt arbete. När examensreformen in-

förs kommer de polismän som ingår i befäl och underbefäl och har avlagt yrkeshögskoleexamen att tillägna sig ett utforskande och utvecklande angreppssätt. Därmed skapas det förutsättningar att höja kompetensnivån inom polisbefälet när polismän med examen från yrkeshögskolan fortsätter med studierna och avlägger högre yrkeshögskoleexamen.

De höjda kompetenskraven medför att utbildningsinnehållet måste ses över. Det handlar om en långvarig process som startade redan innan propositionen lämnades till riksdagen. I processen ingår att arbeta med undervisningsplanen och utveckla personalen och forskningen. Detta har enligt uppgifter till utskottet redan länge varit en del av det normala utvecklingsarbetet på Polisyrkeshögskolan. Följaktligen behövs det inga särskilda tilläggsresurser för den reform som ingår i propositionen.

Studiesociala förmåner

Regeringen föreslår att de studiesociala förmånerna samordnas med förmånerna vid andra yrkeshögskolor. I dagsläget får polisaspiranter som avlägger grundexamen en dagpenning, avgiftsfri logi på skolans elevhem, gratis mat i skolans matsal och avgiftsfri hälso- och sjukvård. Som studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) kan polisaspiranter få studiepenning som ges ut till personer som studerar vid andra läroanstalter än högskolor, och under vissa förutsättningar bostadstillägg och statsborgen för studielån.

Grundexamensstuderande som utnämns till tjänsteförhållande för viss tid som yngre konstapel får lön från polisenheten för den tre och en halv månad långa tiden med studier på heltid och kursdagpenning från polisenheten utöver gratis mat, logi och hälso- och sjukvård på Polisyrkeshögskolan under närstudierna.

Det första läsåret får grundexamenstuderande på yrkeshögskolan studiestöd och måltidsstöd enligt lagen om studiestöd som beviljas för högskolestudier. Det andra studieåret utför de studerande avlönad praktik och får lön enligt tjänstekollektivavtalet och de har då inte rätt att få studiestöd. Det tredje läsåret får de studerande åter-

igen studiestöd och måltidsstöd för högskolestuderande enligt lagen om studiestöd.

I sitt utlåtande ser kulturutskottet vissa problem med att harmonisera de studiesociala förmånerna på Polisyrkeshögskolan med förmånerna för examensstuderandena på de yrkeshögskolor som hör till undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde.

Förvaltningsutskottet framhåller att de föreslagna bestämmelserna till stor del överensstämmer helt eller nästan helt och hållet med yrkeshögskolelagen (351/2003). Följaktligen kan de övriga yrkeshögskolorna tjäna som jämförelseobjekt för studiesociala förmåner. I vilket fall som helst måste det beaktas att ändringarna i förmånerna handlar om kostnadsbesparingar för staten. I det hänseendet är propositionen ett led i omstruktureringen av polisen, och där ingår det vissa uttalade sparmål. Om det inte går att spara in pengar på studiesociala förmåner måste besparingarna i vilket fall som helst göras i andra omkostnader för polisen. Enligt uppgifter till utskottet är det sannolikt utgifterna för insatser på fältet som drabbas.

Polisycket är mycket respekterat och omväxlande. Attraktionsfaktorerna i utbildningen handlar om annat än ekonomiska frågor, visar studier som Polisyrkeshögskolan tagit del av.

Utskottet tillstyrker förslaget till studiesociala förmåner i propositionen.

Utskottet vill också ta fasta på kulturutskottets oro för vilka konsekvenser de försämrade studiesociala förmånerna kan få. Det är viktigt att över hela linjen bevaka och bedöma konsekvenserna av de slopade studiesociala förmånerna, bland annat hur det påverkar intresset för utbildningen eller bidrar till förlängda studietiden när arbete kombineras med studier. De försämrade studiesociala förmånerna kan bli ett oöverstigligt hinder för många sökande med familj i olika delar av landet. Många äldre som har bytt bransch skulle inte ha kunnat inleda sina studier utan avgiftsfri inkvartering, påpekar kulturutskottet. Förvaltningsutskottet menar att omställningen också innebär att campusområdet kommer att försvinna och att högskolan samtidigt går miste om den gemenskap som hör ihop med po-

lisutbildningen och polisens yrkeskompetens. Ändringen kan då leda till att medelåldern för de som inleder sina studier sjunker. Samtidigt går polisutbildningen miste om den allmänna livserfarenhet och mognad som måste anses viktiga för att polisarbetet ska kunna utföras med framgång.

Undervisningsspråk

Enligt propositionen ska Polisyrkeshögskolan i fortsättningen ha finska och svenska som undervisningsspråk. Propositionen säger ingenting om svenska som undervisnings- och examensspråk. Trots det vill utskottet framhålla att polisutbildningen måste erbjuda undervisning på båda nationalspråken på behörigt sätt på alla utbildningsstadier. Enligt propositionen kan också andra språk än nationalspråken vara undervisningsspråk.

Uppföljning

Regeringen bör noga följa upp hur examensreformen verkställs och hur målen med den uppfylls samt bedöma hur ändringen påverkar färdigheterna och kunskaperna inom ramen för polisens kompetens och yrkesskicklighet och arbetet ute på fältet. Dessutom bör regeringen beakta vilka konsekvenser de ändrade studiesociala förmånerna har och då beakta det som kulturutskottet säger i sitt utlåtande och förvaltningsutskottet i detta betänkande.

Övriga ställningstaganden

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslag 2–4 utan ändringar och lagförslag 1 med de ställningstaganden och ändringsförslag som framgår av betänkandet.

Detaljmotivering

Lag om Polisyrkeshögskolan

6 §. *Styrelsen.* Enligt 6 § 2 mom. förordnar Polisstyrelsen medlemmar och ersättare i styrelsen

för viss tid. Lagförslaget har ingen bestämmelse om mandatperioden.

Till styrelsen uppdrag hör att utöva offentlig makt exempelvis vid behandling av begäran om omprövning och det är därför nödvändigt att med stöd av 119 § 2 mom. i grundlagen föreskriva om de allmänna grunderna för styrelsen genom lag, säger grundlagsutskottet. Vidare anser grundlagsutskottet att en begränsad mandattid för ett organ ingår i de allmänna grunderna. Bestämmelsen måste alltså kompletteras med en mandatperiod för att lagförslaget i det här hänseendet ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottet föreslår ett nytt 3 mom. som säger att mandattiden är tre år.

22 §. *Behörighet för studier som leder till yrkeshögskoleexamen.* Kulturutskottet påpekar att lagförslaget inte stämmer överens med yrkeshögskolelagen från i våras (KuUB 3/2013 rd — RP 9/2013 rd). Med hänvisning till utlåtande föreslår förvaltningsutskottet att 1 punkten kompletteras med gymnastiets lärokurs utöver studentexamen bland behörighetskraven för studier som leder till yrkeshögskoleexamen.

24 §. *Tilläggskrav som ska ställas på dem som utbildas till polismän.* I paragrafen finns bestämmelser om tilläggskraven för dem som söker till studier som leder till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen när examen medför behörighet att arbeta som polisman. Enligt 1 mom. 1 punkten kan bara finska medborgare antas som studerande.

Av utlåtandet framkommer det att grundlagsutskottet har ansett medborgarskapskravet befoget i ett konstitutionellt perspektiv när det gäller polismanstjänster, eftersom det ingår betydande utövning av offentlig makt i tjänsterna. Det finns således en godtagbar grund för medborgarskapskravet i behörighetsvillkoren för polismän. I sak motsvarar förslaget den godtagbara reglering om medborgarskap som grundlagsutskottet har medverkat till, och utskottet har ingenting att invända mot bestämmelserna i konstitutionellt hänseende.

Enligt 6 § 3 mom. i gällande lag om polisutbildning, som i dagsläget reglerar polisutbildningen, kan Polisyrkeshögskolan av särskilda skäl medge undantag från kraven på medborgarskap, påpekar grundlagsutskottet. Lagförslag innehåller ingen sådan dispensmöjlighet. Precis som grundlagsutskottet anser förvaltningsutskottet det viktigt i dagens mångkulturella miljö att det hos polisen finns anställda med varierande medborgarskap eller etnisk bakgrund. När propositionen bereddes ansågs finskt medborgarskap vara ett typiskt krav som hör hemma i polisutbildningen. Kravet på finskt medborgarskap hindrar inte att människor med varierande medborgarskap eller etnisk bakgrund antas till utbildningen.

Enligt 24 § 1 mom. 3 punkten ska den som studerar till polisman vara redbar och pålitlig. Närmare bestämmelser om bedömning av redbarhet och pålitlighet utfärdas genom förordning av statsrådet, enligt 2 mom.

Bemyndigandet att utfärda förordning är generöst med hänsyn till 80 § 1 mom. i grundlagen, i synnerhet med beaktande av att det handlar om villkor för att bli antagen som studerande, säger grundlagsutskottet. Regleringen behöver preciseras så att de viktigaste kriterierna för bedömning av redbarhet och pålitlighet framgår av lagen, anser grundlagsutskottet vidare.

Förvaltningsutskottet påpekar att kravet på redbarhet och pålitlighet är extra uttalade när vi har att göra med sökande till polisutbildning. Av motiven till propositionen framgår det att redbarhet avser att de sökande inte ska ha gjort sig skyldiga till brott. Mycket små förseelser bör inte vara ett hinder för att bli antagen, menar utskottet. Dessutom bör man ta hänsyn till hur gammal den sökande var vid tidpunkten för brottet, hur lång tid det har gått och om personen sedan dess levt ett klanderfritt liv. Med pålitlighet avses enligt motiven övrigt beteende i enlighet med normerna. Pålitligheten minskar till exempel av gripanden på grundval av polislagen. Redligheten och pålitligheten ska bedömas i säkerhetsutredningar. De två begreppen säger redan i sig tillräckligt exakt vad som avses. Utskottet fö-

reslår att 24 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. godkänns utan ändringar.

32 §. Förlust av studierätten. Enligt 30 § ska de som har antagits anmäla sig till Polisyrkeshögskolan som studerande och därefter varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande. Enligt 1 mom. förlorar en studerande studierätten om han eller hon inte anmäler sig på det sätt som anges i 30 §. En studerande förlorar dessutom sin studierätt om han eller hon inte har slutfört sina studier inom utsatt tid.

Bestämmelserna om förlust av studierätten förefaller oskäligt stränga, anser grundlagsutskottet. Det här gäller i synnerhet situationer där den studerande förlorar studierätten på grund av ringa fel eller försummelser i samband med anmälningsförfarandet. Rätten att studera och få undervisning anknyter till 16 § 2 och 3 mom. i grundlagen som föreskriver om kulturella rättigheter. Följaktligen understryker förvaltningsutskottet i likhet med grundlagsutskottet att proportionalitetsprincipen har stor relevans vid tillämpningen av 33 § om återställande av studierätten.

35 §. Rätt till trygg studiemiljö. Den som söker till en utbildning som ger polismanskompetens är med stöd av 26 § 1 mom. skyldig att underkasta sig ett narkotikatest. Polisyrkeshögskolan kan dessutom med stöd av 35 § 4 mom. ställa som villkor för att delta i undervisningen att de studerande deltar i ett test som utförs av Polisyrkeshögskolans personal i syfte att konstatera om de har intagit alkohol eller något annat berusningsmedel.

Det finns godtagbara argument för regleringen med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna, menar grundlagsutskottet. Vidare anser grundlagsutskottet det viktigt att motverka droganvändning bland dem som studerar till polis. Det handlar också om de studerande som kollektiv och i sista hand också om att skydda andra människors rättigheter och säkerhet.

I samband med behandlingen av förslaget till lag om Räddningsinstitutet ansåg Grundlagsutskottet att det med avseende på de grundläggande

de fri- och rättigheterna finns godtagbara skäl för drogtestning, när det finns grundad anledning att misstänka att en studerande uppträder påverkad av berusningsmedel under utbildningstiden eller i praktikarbete eller när arbetsuppgifterna kräver noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga eller god reaktionsförmåga eller om de kan äventyra arbetstagarens eller andras liv, hälsa eller arbetarskydd (GrUU 12/2006 rd).

Enligt 4 mom. krävs det inte misstanke om berusning för att utföra ett test för att utreda om den studerande har intagit alkohol eller något annat berusningsmedel. Av propositionsmotiven framgår det ändå att bestämmelsen är avsedd att tillämpas i vissa speciella undervisningssituationer där berusning förorsakar synnerlig fara för liv och hälsa och det är motiverat att försäkra sig om den studerandes funktionsförmåga. Bestämmelsen uppfyller inte helt och hållet kraven på proportionalitet, exakthet och noggrann avgränsning och den måste därför preciseras för att motsvara det som sägs i utlåtandet om Räddningsinstitutet om lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande om propositionen och tidigare utlåtande om Räddningsinstitutet föreslår grundlagsutskottet att 35 § 4 mom. till att det för att utföra ett test för att ta reda på om en studerande har intagit alkohol eller något annat berusningsmedel krävs grundad misstanke om att en studerande deltar i undervisningen i berusat tillstånd. Testet ska också kunna utföras utan det villkoret om det handlar om undervisning där en berusad studerande kan medföra särskild fara för någon annans liv eller hälsa. Till exempel övning på skjutbana är den typen av utbildning.

37 §. Indragning av studierätten. Enligt 1 mom. 3 punkten kan Polisyreshögskolan dra in en studerandes studierätt om denne döms till straff för ett uppsåtligt brott och domen har vunnit laga kraft.

Med hänsyn till andra människors hälsa och säkerhet, det krav på pålitlighet och redbarhet som ställs på polismän och den undervisning och

utbildning som ges vid Polisyreshögskolan finns det även med beaktande av de grundläggande fri- och rättigheterna godtagbara grunder för bestämmelserna om indragning av studierätten, enligt grundlagsutskottet.

Indragning av studierätten ingriper starkt i den studerandes rättigheter och detta bör beaktas vid bedömningen av proportionaliteten, säger grundlagsutskottet vidare. Av proportionalitetsskäl är det problematiskt att det inte definieras närmare vilken art av brott eller vilken grovhetsgrad som avses. Bestämmelsen leder till att studierätten också kan dras in till följd av ett mycket obetydligt brott. Förslaget måste därför kompletteras med en beskrivning av brottets art och grovhet. Högskolan kan ha rätt att avbryta studierna vid misstanke om brott, om brottets art och grovhet visar att den studerande är olämplig för att inneha en polistjänst eller ett uppdrag inom den inre säkerheten eller att delta i undervisning eller utbildning på Polisyreshögskolan. Ett exempel som grundlagsutskottet nämner är att någon kan anses orsaka fara för andras säkerhet på skolan eller vid studiepraktik. En ändring är, enligt grundlagsutskottet, en förutsättning för att lagförslaget på denna punkt ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår förvaltningsutskottet att 37 § 1 mom. 3 punktne ändras till att Polisyreshögskolan kan dra in studierätten om studeranden döms till straff för ett uppsåtligt brott och brottets art och grovhet visar att den studerande är olämplig att inneha en polistjänst eller ett uppdrag inom den inre säkerheten eller att delta i undervisning eller utbildning på Polisyreshögskolan och domen har vunnit laga kraft.

38 §. Avbrytande av studierna. Enligt 28 § 1 mom. 2 punkten kan Polisyreshögskolan en studerandes studier om han eller hon är föremål för förundersökning som misstänkt för ett uppsåtligt brott.

Det är fråga om samma proportionalitetsproblematik som när studierätten enligt 37 § kan dras in om en studerande begår ett brott, enligt grundlagsutskottet. Bestämmelsen måste därför kom-

pletteras på samma sätt. Dessutom måste det framgå av bestämmelserna att det finns sannolika skäl för misstanken.

Förvaltningsutskottet framhåller att grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 31/2013 rd om proposition RP 92/2013 rd (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet samt vissa lagar som har samband med dem) anser att det måste finnas synnerligen sannolika skäl för misstanken om brott för att Gräns- och sjöbevakningsskolan ska kunna avbryta någons studier. För att samordna bestämmelserna föreslår förvaltningsutskottet att 38 § 1 mom. 2 punkten ändras till att Polisyrkeshögskolan kan avbryta studierna om studeranden är föremål för förundersökning som misstänkt för ett brott enligt 37 § 1 mom. 3 punkten och det finns synnerligen sannolika skäl för misstanken.

Övriga lagförslag

Utskottet tillstyrker lagförslag 2—4 utan ändringar.

Lagstiftningsordning

Förvaltningsutskottet har på behörigt sätt beaktat grundlagsutskottets konstitutionella anmärkningar till 6 § 2 mom., 35 § 4 mom., 37 § 1 mom. 3 punkten och 38 § 1 mom. 2 punkten i lagförslag 1. Lagförslagen kan således behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2—4 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

1.

Lag om Polisyrkeshögskolan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.	6 §
Allmänna bestämmelser	<i>Styrelse</i>
1—4 § (Som i RP)	(1 och 2 mom. som i RP) <i>Styrelsens mandattid är tre år. (Nytt 3 mom.)</i>
2 kap.	7—12 § (Som i RP)
Förvaltning	
5 § (Som i RP)	

3 kap.

Examina och undervisning13—20 §
(Som i RP)

4 kap.

Antagning av studerande21 §
(Som i RP)

22 §

Behörighet för studier som leder till yrkeshögskoleexamen

Till studier som leder till yrkeshögskoleexamen kan som studerande antas den som har avlagt eller fullgjort

1) examen som avses i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) eller gymnasiet lärokurs,

(2—5 punkten som i RP)

23—29 §
(Som i RP)

5 kap.

Studerande30—34 §
(Som i RP)

35 §

Rätt till trygg studiemiljö

(1—3 mom. som i RP)

För tryggande av utbildningssäkerheten kan Polisyreshögskolan ställa som villkor för deltagande i undervisningen eller utbildningen att de studerande deltar i ett test som utförs av Polisyreshögskolans personal i syfte att konstatera om den studerande har intagit alkohol eller något an-

nat berusningsmedel, om det finns grundad anledning att misstänka att den studerande deltar i undervisningen eller utbildningen i påverkat tillstånd eller om det är fråga om undervisning eller utbildning där deltagande i påverkat tillstånd skulle medföra särskild fara för liv eller hälsa. Den som hör till Polisyreshögskolans personal kan hindra en studerande från att delta i undervisningen om testet visar att den studerande är påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel eller om den studerande vägrar att delta i testet.

36 §
(Som i RP)

37 §

Indragning av studierätten

Polisyreshögskolan kan dra in en studerandes studierätt om studeranden

(1 och 2 punkten som i RP)

3) döms till straff för ett uppsåtligt brott, om brottets art och grovhet visar att den studerande är olämplig att inneha en polistjänst eller ett uppdrag inom den inre säkerheten eller att delta i undervisning eller utbildning vid Polisyreshögskolan, och domen har vunnit laga kraft, eller

(4 punkten som i RP)

(2—4 mom. som i RP)

38 §

Avbrytande av studierna

Polisyreshögskolan kan avbryta en studerandes studier om

(1 punkten som i RP)

2) studeranden är föremål för förundersökning som misstänkt för ett uppsåtligt brott enligt 37 § 1 mom. 3 punkten och det finns synnerligen sannolika skäl för misstanken.

(2 mom. som i RP)

39 och 40 §
(Som i RP)

6 kap.

Personal

41—43 §
(Som i RP)

7 kap.

Särskilda bestämmelser

44—49 §
(Som i RP)

8 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

50—54 §
(Som i RP)

Helsingfors den 11 december 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
medl. Rakel Hiltunen /sd
Risto Kalliorinne /vänst
Mika Kari /sd
Timo V. Korhonen /cent
Antti Lindtman /sd

Markus Lohi /cent
Outi Mäkelä /saml
Tapani Mäkinen /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Ari Jalonen /saf
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.

RESERVATION

Motivering

I detaljmotiven till propositionen (2 § i lagförslag 1) konstateras det att den primära uppgiften för Polisyrkeshögskolan är att ge dem som är på väg in i polisyrket grundutbildning och dem som arbetar som förmän inom polisväsendet ledarutbildning. Även om denna primära uppgift kan anses ingå i 2 § 1 mom. 1 punkten i lagförslag 1 precis som kulturutskottet säger, föreslår vi i Sannfinländarna att denna primära uppgift bör nämnas tydligare i 2 §.

Regeringen föreslår att de studiesociala förmånerna för de studerande på Polisyrkeshögskolan ses över. Syftet att harmonisera förmånerna med förmånerna för examensstuderande vid de yrkeshögskolor som hör till undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde. Det är meningen att detta totalt sett ska ge staten besparingar.

De studiesociala förmånerna vore då så lika som möjligt för alla som är på samma utbildningsnivå och studerar inom liknande utbildningar. Polisutbildningen kommer trots det fortfarande att avvika från utbildningen vid de övriga yrkeshögskolorna i många viktiga avseenden. Detta är oundvikligt eftersom polisutbildningen hänger intimt samman med säkerhetsfrågor. Det bör också beaktas att en regeringsproposition om ändring av lagstiftningen om gränsbevakningsväsendet (RP 92/2013 rd) är under behandling i riksdagen och att regeringen där föreslår att de studiesociala förmånerna för personer som omfattas av den utbildningen ska harmoniseras med de studiesociala förmånerna för personer som studerar vid Försvarshögskolan. Det vore naturligt och riktigt att jämföra polisutbildningen med utbildningen inom dessa två områden på grund av deras särskilda karaktär.

Vi sannfinländare anser att propositionen om polisutbildningen är problematisk i det avseendet. Den beaktar inte i tillräcklig utsträckning konsekvenserna av de slopade studiesociala förmånerna, bland annat hur de påverkar intresset för utbildningen eller bidrar till förlängda studietiden när arbete kombineras med studier.

De försämrade studiesociala förmånerna kan bli ett oöverstigligt hinder för många sökande med familj i olika delar av landet. Många äldre som har bytt bransch skulle inte ha kunnat inleda sina studier utan avgiftsfri inkvartering. Ändringen kan då leda till att medelåldern för de som inleder sina studier sjunker. Samtidigt går polisutbildningen miste om den allmänna livserfarenhet och mognad som måste anses viktiga för att polisarbetet ska kunna utföras med framgång. Möjligheterna för de studerande att arbeta vid sidan om studierna avviker också från läget för andra yrkeshögskolestuderande.

På grundval av det som sägs ovan föreslår Sannfinländarna att rubriken på 19 § om studiesociala förmåner ändras och ett nytt 2 mom. läggs till i lagförslag 1 och att lagförslag 3 avböjs för att undvika överlappningar.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslag 1, 2 och 4 i övrigt godkänns enligt förvaltningsutskottets betänkande utom 2 och 19 § i lagförslag 1 med ändringar (reservationens ändringsförslag)

att lagförslag 3 förkalkstas.

Reservationens ändringsförslag

2 §

Polisyreshögskolans uppgifter

Polisyreshögskolans uppgift är att

1) *ge de som söker sig till grundutbildning inom polisområdet och överordnade inom polisväsendet ledarskapsutbildning,*

(2 och 3 punkten som 1 och 2 punkten i FvUB)

(2 och 3 mom. som i FvUB)

19 §

Avgiftsfri undervisning

(1 mom. som i FvUB)

Den undervisning vid Polishögskolan som leder till tjänsteexamen är avgiftsfri. Bestämmelser om studiesociala förmåner för studerande vid Polishögskolan utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. (Nytt 2 mom.)

Helsingfors den 11 december 2013

Pirkko Mattila /saf
Reijo Hongisto /saf